

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

**МИСТЕЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ
У СУЧАСНОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ**

*(25-літній творчий внесок факультету мистецтв
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка)*

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

За загальною редакцією
Водяного Б. О., Смоляка О. С., Стельмашука З. М.

Тернопіль
2018

УДК 7.091-028.42
ББК 85
М 656

*Рекомендовано до друку вченою радою
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
Протокол №9 від 16.05.2018 року*

Рецензенти:

Круль П. Ф. – доктор мистецтвознавства, професор Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, академік Академії наук вищої освіти України

Зінків І. Я. – доктор мистецтвознавства, професор кафедри теорії музики Львівської музичної академії ім. М. В. Лисенка

Чайка В. М. – доктор педагогічних наук, професор Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Мистецька діяльність у сучасному соціокультурному просторі (25-літній творчий внесок факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка): колективна монографія / за заг. ред. Б. О. Водяного, О. С. Смоляка, З. М. Стельмашука. – Тернопіль: Факультет мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, 2018. – 440 с.

ISBN 978-617-595-089-2

У монографії розглянуто творчий доробок колективу факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, висвітлено питання теорії, практики та перспективи розвитку художньої творчості на сучасному етапі, виявлено загальні підходи до організації мистецької діяльності в контексті історії становлення факультету мистецтв.

Розкрито форми мистецької творчості факультету мистецтв серед яких: концертна діяльність художніх колективів факультетського та університетського рівнів, організація і проведення фестивалів-конкурсів, культурно-просвітницька творчість викладачів та студентів факультету мистецтв у музичному, театральному, образотворчому та дизайнерському напрямках, та мистецька діяльність окремих персоналій.

Видання адресоване викладачам та студентам вищих навчальних мистецьких закладів та усім тим, хто займається мистецькою діяльністю.

ISBN 978-617-595-089-2

© Факультет мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	7
ВСТУП	9

РОЗДІЛ І

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МИСТЕЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ТА СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ МИСТЕЦТВ ТНПУ ім. В. ГНАТЮКА	12

1.1. Сучасна мистецька діяльність: теорія, практика і перспективи (Кондрацька Л. А.)	12
1.2. Методологічні підходи до організації мистецької діяльності у контексті становлення та розвитку факультету мистецтв (Водяний Б. О.)	25
1.3. Культурно-мистецька творчість викладачів та студентів факультету мистецтв, як одна із форм діяльності науково-дослідної лабораторії «Духовного становлення творчої особистості» (Водяна В. О.)	43

РОЗДІЛ ІІ

ДІЯЛЬНІСТЬ ХУДОЖНІХ КОЛЕКТИВІВ ФАКУЛЬТЕТУ МИСТЕЦТВ.....	63

2.1. Вокально-хорові колективи.....	63
2.1.1. Хорова капела «Освіта» (Місько Г. С., Смоляк О. С.).....	63
2.1.2. Жіночий хор факультету мистецтв (Іздепська-Новіцька М. І.)	80
2.1.3. Чоловічий вокальний квартет «Акорд» (Топорівська Я. В.).....	95

2.1.2. Жіночий хор факультету мистецтв

Жіночий хор факультету мистецтв, як один із перших мистецьких колективів Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка має тривалу і цікаву історію. Він був створений у 1984 р. на факультеті підготовки вчителів початкових класів Тернопільського державного педагогічного інституту ім. Я. Галана. Хор очолив старший викладач кафедри естетичних дисциплін та методики їх викладання, заслужений артист України Євген Гунько¹ [2, с. 343], концертмейстери: Антоніна Бендовська (Канюка), Лілія Проців). На початку до його складу увійшло біля 60-ти студентів [1. с. 207].

Хор набув нового статусу у 1992 р. у зв'язку із відкриттям спеціальності «Музичне виховання». Колектив інтенсивно почав працювати над підготовкою програм з державних екзаменаційних іспитів, що дало поштовх до інтенсивного зростання фахового та художнього рівня студентів, водночас сприяло використанню нових підходів і методик роботи з хором та формування нового репертуару. Так, працюючи з жіночим хором, Є. Гунько дотримувався відповідної методики, яка полягала у виробленні округлого академічного звуку, опертого на міцне співацьке дихання. Цей процес вимагав правильного підбору розспівок, які

¹ Гунько Євген Іванович – народився 6 лютого 1940 р. в с. Завалля Снятинського району Івано-Франківської області.

Закінчив Тернопільське музичне училище ім. Соломії Крушельницької (1962), Львівську державну консерваторію ім. М. Лисенка в 1969 р. (клас диригування Степана Прокоп'яка).

З 1968 по 1971 рр. – диригент-хормейстер Чернівецького обласного музично-драматичного театру ім. О. Кобилянської, завідувач музичною частиною, диригент Хмельницького обласного музично-драматичного театру (1971–1983).

З 1984 року – старший викладач, а з 1992 – доцент ТНПУ ім. В. Гнатюка, завідувач кафедри музичного виконавства (1993). Художній керівник Народного самодіяльного жіночого хору працівників культури м. Тернополя (1983–1986). З 1984 по 1987 р. – керівник загальноуніверситетського хору.

З 1998 організатор та керівник чоловічого квартету «Акорд».

Євген Гунько – автор низки музичних творів, аранжувань для музично-драматичних театрів, різного типу хорових колективів та ансамблів.

формували вокально-хорову техніку, базуючись на природньому звукоутворенні. Домагаючись академічного хорового звучання, керівник використовував розспівки, які охоплювали на початковому етапі 2-3 ступені з різноспрямованим рухом, спів на голосних звуках, згодом долучав до них приголосні та подвійні приголосні, при утриманні високо позиційного звучання у різних регістрах. Спочатку він розспівував хор на звуках, розташованих близько один коло одного, переважно в межах секунди або терції, а потім розширював їхній діапазон. Керівник використовував також мелодичні розспівки ширшого діапазону, що давало можливість більш точного опанування октавного звукоряду. При потребі, якщо у виконуваних творах траплялися складні для виконання фрагменти, Є. Гунько випрацьовував їх з учасниками хору окремо в процесі розспівки. У центрі уваги Є. Гунька були і гармонічні вправи, які сприяли злагодженому звучанню, а також налаштовували на ту чи іншу тональність виконуваних творів [13].

На особливу увагу заслуговує його підбір репертуару для жіночого хору, що нараховував близько 30 творів різних епох та стилів. Серед них – зарубіжна класика: «Ave verum» Вольфганга Моцарта, «Alla Laudī wīrgine Maria» Джузеппе Верді, «Лебідь» Каміля Сен Санса, «Аве Марія» Йогана Баха, «Аве Марія» Шарля Гуно, «Яблоня» та «Душе моя» Петра Чеснокова, Вокаліз «Біля Вічного вогню» Мераба Парцхаладзе. З творів українських композиторів – «Кант покаяння» Михайла Гайворонського, «Молитва за Україну» Миколи Лисенка, «Гагілка» Станіслава Людкевича, «Чорний крук у полі кряче» з Прологу до опери «Богдан Хмельницький» Костянтина Данькевича, кантата «Подих миру» Валерія Кікти, «Сину мій» Лесі Дичко (IV ч. З кантати «Червона калина»), «Червона калино, чого в лузі

гнешся?» Богдани Фільц, «Заквітчали дівчатонька» Романа Купчинського, «Ой одна я, одна» Олександра Штогаренка.

Значне місце у репертуарі займали обробки українських пісень, зокрема, «Пливе човен» Миколи Лисенка, «У полі могила» Олександра Кошиця, «Ой сивая зозуленька», «Щедрик», «Сіно моє, сіно» Миколи Леонтовича, «Ой піду ж бо я» Євгена Гунька, болгарська народна пісня «Горо ле зелена», вепська (карельська) народна пісня «Уж ты, прялица» та інші [13]. Жіночий хор неодноразово виступав з концертними програмами, зокрема, у Чортківському педагогічному училищі, брав участь у відкритті Співочого поля в м. Тернополі у 1986 році, виконавши українську народну пісню в обр. Миколи Леонтовича «Ой сивая зозуленька».

У 1987 р. жіночому хорові під керівництвом Є. Гунька, який отримав визнання не лише в м. Тернополі, а й поза його межами, було присвоєно звання «Народний самодіяльний». Пам'ятним для колективу став травень 1989 року, коли хор концертував в Івано-Франківську, де виступав на сцені Прикарпатського педагогічного інституту ім. В. Стефаника [13].

Значним досягненням жіночого хору стала участь у II Всеукраїнському конкурсі солістів-вокалістів та хорових колективів «Соломія», який відбувся 1–2 жовтня 1988 року у м. Тернополі. До його складу журі входили: заслужений діяч мистецтв України, керівник хорової капели ім. Левка Ревуцького Б. Антків, завідувачий музичним відділом газети «Культура і життя» М. Головащенко, голова Івано-Франківського обласного відділення музичного товариства «України» М. Сливоцький та ін. На цьому конкурсі жіночий хор Тернопільського педагогічного університету під керівництвом Є. Гунька здобув диплом другого ступеню [9; 17, с. 8].

Жіночий хор під орудою Є. Гунька був учасником творчих робіт, мистецьких дійств, які готували кращі випускники факультету. Колектив став вагомою концертною одиницею, мав численні виступи в актовій залі педагогічного університету, на сценах обласного музично-драматичного театру ім. Тараса Шевченка, міського палацу культури «Березіль», приймав участь у міських та обласних культурно-мистецьких заходах, що їх організовував міський відділ культури та обласне управління освіти [13].

На його базі отримали фахову підготовку відомі нині в області та за її межами педагоги і музиканти: народна артистка України, телеведуча О. Пекун, вчитель-методист загальноосвітньої школи № 13 м. Тернополя Н. Вислоцька, № 3 Н. Шаблій (Махно), поетеса та композиторка Г. Музика, журналістка, поетеса, радіоведуча, редактор, а віднедавна директор Тернопільського муніципального камерного оркестру О. Лайко, низка педагогів-методистів району і області.

Впродовж 1993–1997 та 2001–2003 років жіночий хор очолювала викладач кафедри вокально-хорових дисциплін Галина Олексин (Місько)¹. Продовжуючи кращі методичні традиції роботи з хором, вона використовувала вокально-хорові розспівки, пов'язані з розширенням та поглибленням співочих навичок. Це, в першу чергу, стосувалося використання широкого діапазону мелодичних та гармонічних поспівок: чотириголосий спів основними ступенями вверх та вниз, одноголосий спів хроматичних ступенів, спів хроматизованих ступенів із довгим

¹ Місько Галина Степанівна – народилась 17 лютого 1964 року в м. Тернополі. Закінчила з відзнакою Тернопільське музичне училище ім. Соломії Крушельницької (клас фортепіано Алли Барби (1983)), Київський національний університет культури за спеціальністю «Хорове диригування» (клас диригування доцента Богдана Антківа (1987)).

З 1987 року працює у Тернопільському педагогічному інституті (нині Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка) на факультеті мистецтв викладачем диригування та хорового класу.

З 1993 року – керівник жіночого хору факультету.

З 2016 року – керівник молодіжного мішаного хору факультету мистецтв. Автор біля 30 публікацій.

притримуванням кінцевих звуків, спів мелодико-гармонічних вправ тощо.

Г. Олексин поповнила репертуар хору творами сучасних українських композиторів, серед яких: «Петрівочка» Лесі Дичко з камерної кантати «Пори року», «Зелений явір» Антона Мухи, «Барвінок цвів» Жанни Колодуб, «Грушечка» та «Веснянка» з фольк-опери «Ятранські ігри» Ігоря Шамо, «Тече вода» Віктора Степура, «Ой на горі калина» в обр. Івана Захаржевського. У репертуарі хору були і твори зарубіжних композиторів – «Мізерере» Антоніо Лотті, «Душе моя» Петра Чеснокова [15].

Під орудою Г. Олексин хор проводив активну концертну діяльність у рідному вузі та поза його межами. Пам'ятним був виступ на Шевченківському концерті у міському Палаці культури «Березіль» ім. Леся Курбаса, де у виконанні хору прозвучали «Тече вода» Віктора Степура, «Все упованіє моє» Пилипа Козицького. Хор виступав у різних патріотичних акціях, зокрема, у парку Слави, де виконав хоровий вокаліз «Біля Вічного вогню» Мераба Парцхаладзе.

Особливою подією стала участь жіночого хору у IV Всеукраїнському конкурсі хорових колективів та окремих виконавців «Соломія» у вересні 1997 року, де хор здобув Гран-прі у номінації жіночі колективи [9, с. 22-26]. Головою журі конкурсу хорових колективів був художній керівник та головний диригент Буковинського ансамблю пісні і танцю, лауреат Державної премії ім. Т. Г. Шевченка, народний артист України, професор Андрій Кушніренко. На конкурсних змагання були представлені такі твори: «Гагілка» Станіслава Людкевича, «Хваліте Господа з небес» Олександра Кошиця.

Результатом успішної діяльності жіночого хору музично-педагогічного факультету під управою Г. Олексин стало представлення концертної програми, на основі якої хор був рекомендований конкурсною комісією для присвоєння йому

звання і у 1997 році захистив звання «Народний самодіяльний колектив» [15].

Хор продовжив традицію конкурсної діяльності, прийнявши участь у V конкурсі на здобуття премії ім. Соломії Крушельницької, який відбувся 1 грудня 2002 року в Тернопільській обласній філармонії. У конкурсі взяло участь 14 солістів-вокалістів та 13 хорових колективів з 15 районів області та м. Тернополя [17, с. 13]. Журі очолював завідуючий відділом хорового диригування Тернопільського музичного училища ім. Соломії Крушельницької, заслужений діяч мистецтв України Ігор Левенець.

На цьому творчому конкурсі жіночий хор педагогічного університету виборов диплом II ступеня, виконавши «Петрівочку» Лесі Дичко з камерної кантати № 1 (обов'язковий твір) та «Бах і рок» американського композитора Рути Артман. Хор був запрошений для участі у творчому звіті кращих аматорських та професійних колективів Тернопільщини у м. Києві, де на сцені палацу культури «Україна» виконав згаданий вище твір «Бах і рок» [15].

Впродовж 1998–2001 років жіночий хор факультету очолював заслужений працівник культури України, завідувач кафедри вокально-хорових дисциплін, доцент Володимир Семчишин¹ [2, с. 520].

¹ Семчишин Володимир Франкович – народився 5 травня 1949 року в с. Колиндяни Чортківського району Тернопільської області. У 1970 р. закінчив Дрогобицький педагогічний інститут ім. Івана Франка (клас диригування Романа Сов'яка), у 1995 році – Львівський Вищий Музичний інститут ім. Миколи Лисенка (клас диригування Ігоря Жука). З 1970 по 1991 рр. працював викладачем, заступником директора з навчально-виховної роботи Червоноградської музичної школи Львівської області та керівником естрадно-симфонічного оркестру при місцевому будинку культури. З 1991 р. – директор палацу культури «Березіль» ім. Леся Курбаса м. Тернополя. У цьому Палаці культури керував оркестром естрадно-симфонічної музики, а з 1996 р. – оркестром обласної філармонії. У репертуарі оркестру близько біля 180 творів різних жанрів. Гастролював в Україні, за кордоном. Учасник конкурсів, фестивалів, радіо- та телепередач. Записано аудіо-диски, відеокасети, компакт-диски. З 1995 р. – старший викладач, з 1997 р. – доцент, завідувач кафедри вокально-хорових дисциплін Тернопільського педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Заслужений працівник культури України (1991), доцент (1997). Помер 15 грудня 2017 року.

Аналізуючи його методику роботи з хором, можемо прослідкувати, що він, загалом, дотримувався методичних напрацювань своїх попередників Є. Гунька та Г. Олексин, проте використовував й власні вокально-хорові розспівки з метою поглиблення вокально-технічних навичок. Це, в основному, спів октавних мелодичних послідовок у швидких та помірних темпах, використання різного роду штрихових елементів – *staccato*, *non legato*, *portamento* та ін., що сприяло засвоєнню елементів вокально-хорової техніки.

Як керівник колективу, Володимир Семчишин поповнив репертуар новими творами, серед них: «Веснівка» К. М'яскова, «Ой, дівчино, шумить гай» в обр. Є Козака та ін., творами зарубіжних та українських композиторів у власному перекладі: «Чи ми ще зійдемося знову?» С. Людкевича, частини з кантати А. Вівальді «Gloria» (VII, IX, XI), «Слов'янський танець» А. Дворжака та ін.

У цей час жіночий хор нараховував біля 60 учасників, що давало можливість опанування складніших за формою творів, використовуючи ширший діапазон динаміко-тембрового забарвлення виконуваних творів. Жіночий хор під орудою В. Семчишина брав участь у концертних програмах, які виконувалися в обласній філармонії разом з оркестром естрадно-симфонічної музики.

З 2003 р. й до сьогодні колектив очолює викладач Марія Іздепська-Новіцька¹ (концертмейстери: Галина Греля, Світлана Миськів, Наталія Пронь, Софія Федик).

¹ Іздепська-Новіцька Марія Іванівна – народилася 3 березня 1960 року в с. Саранчуки Бережанського району Тернопільської області.

У 1980 р. після закінчення з відзнакою відділення хорового диригування Тернопільського музичного училища ім. Соломії Крушельницької (клас Івана Романка), навчалася у Львівській державній консерваторії ім. Миколи Лисенка (клас доцента Ісаака Паїна (1985), клас вокалу доцента Людмили Жилкіної (1985).

З 1985 року – хормейстер палацу культури «Березіль» імені Леся Курбаса. З 1988 року – викладач сольфеджіо, хорового класу та керівник хору ДМШ № 1 м. Тернополя, хормейстер міської хорової капели «Галичина», керівник мішаного хору викладачів та співробітників Тернопільської академії народного господарства (тепер Тернопільський національний економічний університет). З 1992 року керує церковним хором УГКЦ на парафії арх. Михаїла в м. Тернополі.

Як творчий педагог і методист, в процесі виховання майбутніх диригентів-педагогів і у роботі з хором зокрема, вона використовує широкий спектр вокально-технічних засобів, опирається на досягнення рівного високопозиційного звучання кожної партії в усіх регістрах, злагодженого ансамблевого звучання кожної партій зокрема та усіх загалом. Технічно це досягається розспівками, що приводять м'язову систему у стан співочої готовості, мають різний ступінь складності, несучи певне відповідне технічне навантаження.

Як найбільш поширені вправи на початку заняття М. Іздепська-Новіцька використовує спів *mormorando* у повільному темпі, що запобігає у початкуючих хористів м'язовій скутості, розспівки на сонорний звук «н» з максимально відкритим ротом, опущеною гортанню, тому звучання голосу максимально фокусується в резонаторі. Такі вправи «розігрівають» голосові складки, сприяють покращенню кровопостачання в голосницях, скеровують звук в резонуючу точку, акцентують увагу на відчуття наближеного до коренів зубів звучання.

Диригент також широко використовує розспівки на штрих *staccato* на одному звукові або на певному мелодичному ланцюжку на різні голосні звуки та склади. Це формує відчуття атаки звуку, вирівнює інтонацію, однаковий за силою звучання звук, тренує співацьке дихання, правильну артикуляцію голосних, дає розуміння про спів активним звуком з нюансом *piano*, а також навички співу за рукою диригента. М. Іздепська-Новіцька широко практикує спів гармонічних каденцій у різних тональностях, спочатку

З 1994 року – викладач кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка, керівник навчального мішаного, а з 2003 року – студентського жіночого хору. Виступала як солістка та гастролювала із Муніципальним камерним оркестром. Керівник низки творчих проєктів із студентами класу та жіночим хором.

Навчалася в аспірантурі при Тернопільському національному педагогічному університеті ім. Володимира Гнатюка (1997–2001). Автор біля 25 публікацій.

на *mormorando*, а потім на голосний звук «а», чи склади «ма», «за» та ін. у різних динамічних поєднаннях. Як вважає педагог, поступовість, рух від простого до складного є головними принципами в роботі над якістю звуку, роботи над художніми завданнями виконуваних творів загалом.

Упродовж останніх 15 років у репертуарі жіночого хору під орудою М. Іздепської-Новіцької хорова музика представлена різноманітним репертуаром, що складається з творів українських та зарубіжних композиторів. Серед них – пласт духовної музики: кантата «Глорія у 12 ч. А. Вівальді, «*Quitollis*» В. Моцарта, «Аве Марія» Ф. Шуберта, хоровий концерт № 3 (I ч.) Д. Бортнянського, хоровий концерт «Камо піду от лица твоего, Господи» М. Лисенка, «Світло тихе» (Фрагмент з Вечірньої М. Леонтовича, «Хваліте Господа з небес» (фрагмент з Літургії) О. Кошиця, «Душе моя» (фрагмент з постового канону А. Крицького П. Чеснокова, «Богородице Діво» Б. Фільц, «Алилуя» Р. Твардовського та ін. [14].

Значне місце у репертуарі хору займають класичні твори зарубіжних композиторів: «Цигани» Роберта Шумана, «Весна» (Віденський вальс) (текст Марії Гунько) Йозефа Штрауса, «Улетай на крыльях ветра» з опери «Князь Ігор» Олександра Бородіна, «Гопак» з опери «Сорочинський ярмарок» Модеста Мусоргського, «Девочки-красавицы» з опери «Евгений Онегин» Петра Чайковського, «Яблоня» Петра Чеснокова, «Весение воды» Сергія Рахманінова, «And All That Jazz» з мюзиклу «Чікаго» Джона Кендера, «Бах і рок» Рути Артман, «Радість-ритм» Джорджа Гершвіна, «Гімн свободі» Оскара Петерсона, «Дим» з мюзиклу «Роберта» Дж. Керна, «Кумпарсіта» Херердо Родрігеса, «У Вечного огня», «Озеро» Мераба Парцхаладзе та ін. [14].

Серед творів українських композиторів – хорова класика: 3 хори русалок з опери «На Русалчин Великдень» Миколи Леонтовича, «Все упованіє моє» Пилипа Козицького,

«За горою, за лугом» Миколи Колесси, «Для всіх ти мертва і смішна» Якова Степового, «Українська баркарола» Станіслава Людкевича; популярні твори: «Коли заснули сині гори» Анатолія Кос-Анатольського, «Летять лелеки в зорецвіт» Олександра Білаша, «Де вітер землю голубить» Івана Карабиця, «Петрівочка» з камерної кантати № 1 Лесі Дичко, «Грушечка» та «Веснянка» з фольк-опери «Ятранські ігри» Ігоря Шамо, «Знов весна, і знов надії» Юрія Шамо, «Утоптала стежечку» Юлія Мейтуса, «Дівоча пісня» Юрія Щуровського, «Весела фуга» Володимира Шаїнського та ін.

Популярністю у студентів користуються твори сучасних авторів, насичені яскравими образами та гармоніями, серед них: «Ранок», «Мрії» Михайла Телюка, «До тебе, Україно», «Місяць ясененький», «Соловейковий спів навесні» з циклу «Сім струн» Віктора Герасимчука (вірші Лесі Українки), «Зелений явір» Антона Мухи, «Осінній малюнок» Юлія Фалика (вірші Олега Германа, перекладення для жіночого хору Марії Іздепської-Новіцької), «Місяченьку» Діани Скоропад; «Любіть Україну» Петра Добровольського, «Гори мої» Олега Хромушина, «Балада про мальви» Володимира Івасюка в обробці Зінаїди Куркової [14].

Формуванню співацької культури студентів значною мірою сприяє робота з обробками українських народних пісень без супроводу та супроводом фортепіано: «Час додому, час» Олександра Кошиця, «Ой сивая зозуленька» Миколи Леонтовича, «Ой у полі-полі» Пилипа Козицького, міні-триптих «Співаночки» Володимира Зубицького, «Дощик» Юрія Антківа, «Ой полечко, поле» Володимира Міхновецького, «Ой, на горі сніг біленький» Володимира Стеценка, «Весільні пісні» Миколи Колесси, «Стелися, барвінку» Григорія Давидовського, «Ой, дівчино, шумить гай» та «Якби мені черевики» Євгена Козака, «Я не буду каву пила» Івана Майчика, «Ой, піду ж бо я» згадуваного вище Євгена Гунька, «Як я спала на сені» Григорія Ковалю, «Ой,

вийду я на ту гору», «Плине кача» Андрія Кушніренка, «Коляда-колядка» Лілії Кобільник, «Ой, верше мій, верше» Христини Давидовської-Бедзір, «Ой, маю я чорні брови» Ярослава Барнича, «Дощик» Андрія Дмитровича, «Фантазія на народні теми» Олега Хромушина та ін. (Програми державних іспитів факультету мистецтв ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2004–2017 н.р.) [13].

Цікавою сценічною формою представлення окремих хорових творів стало створення композицій, у яких використовуються рухові елементи, серед них: згадані вище «And All That Jazz» з мюзиклу «Чікаго» Джона Кендера, «Фантазія на теми українських народних пісень» Олега Хромушина, «Весела fuga» Володимира Шаїнського (рухові елементи втілила для сценічного виконання викладач хореографії Людмила Щур) (Програми концертних виступів за 2016–2018 рр.) [14].

На увагу заслуговує концертна діяльність хору під керівництвом М. Іздепської-Новіцької. Так, вона продовжила розпочату попереднім керівником роботу над кантатою Антоніо Вівальді «Gloria», переклавши її з мішаного складу на однорідний. Хор засвоїв складну фактуру 12 частин кантати, 9 з яких є хоровими, серед останніх – дві чотириголосі fugи. Ці твори були репрезентовані широкій слухацькій публіці. Концертне виконання цього твору відбулося 4 червня 2006 року у міському палаці культури «Березіль» ім. Леся Курбаса із супроводом Галицького камерного оркестру під орудою заслуженого (нині – народного) артиста України Василя Феленчака та солістів – Марії Іздепської-Новіцької (контральто) і заслуженої (тепер – народної) артистки України Наталії Лемішки (сопрано) [14].

У травні 2010 р. та у червні 2011 р. відбулися звітні концерти хору в залі музично-педагогічного факультету, що представили цікавий і змістовний різностильовий репертуар.

У програмі першого з них прозвучало 12 хорових творів [22]. Серед них: «Богородице Діво» Богдани Фільц, «Світло тихе» Миколи Леонтовича, «Душе моя» Петра Чеснокова, «Камо піду от лиця Твого, Господи» Миколи Лисенка, «Хваліте Господа з небес» Олександра Кошиця, «Осінній малюнок» Юлія Фалика, «Ой на горі сніг біленький» Володимира Стеценка, «Цигани» Роберта Шумана, «Весна» Йогана Штрауса, «Гопак» з опери «Сорочинський ярмарок» Модеста Мусоргського, «Коли заснули сині гори» Анатолія Кос-Анатольського, українська народна пісня «Дощик» в обробці Андрія Дмитровича. Програму концерту урізномбарвили сольні номери у виконанні студентів-вокалістів класу вокалу Марії Іздепської-Новіцької, зокрема: Тетяни Гричух, Оксани Процьків, Сергія Левики, Руслана Доскоча [22].

У програмі концерту 02.06.2011 р. було представлено 18 номерів [17], серед них 12 хорових: «Господи, силою твоєю» (І частина з хорового концерту № 3) Дмитра Бортнянського, «Камо піду от лиця твого, Господи» Миколи Лисенка, «Все упованіє моє» Пилипа Козицького, хор дівчат «Улетай на крильях ветра» з опери «Князь Ігор» Олександра Бородіна, «Дим» Джорджа Керна, «Кумпарсіта» Херердо Родрігеса, «Гімн свободі» Оскара Петерсона, «Гагілка» Станіслава Людкевича, 2 обробки українських народних пісень: «Ой, вийду я на ту гору» Анатолія Кушніренка та «Дощик» Юрія Антківа, а також міні-триптих Володимира Зубицького «Співаночки» [17].

Концертмейстером виконуваних сольних номерів обох концертів були Наталія Пронь, Світлана Миськів та концертмейстер хору Софія Федик.

У 2011 р. репертуар жіночого хору нараховував уже близько 50-ти творів – кращих зразків вітчизняної і світової хорової музики, творів Шевченківської тематики, обробок

українських народних пісень від композиторів-класиків до сучасних [14].

Окремо зупинимось на участі жіночого хору під орудою М. Іздепської-Новіцької у міжнародних та всеукраїнських конкурсах-фестивалях. Так, колектив взяв участь у III Міжнародному молодіжному фестивалі духовного співу «Кременецькі хорові вечори «Ave Maria», який відбувся 10–11 травня 2008 року. Впродовж фестивальных заходів хор виступав у костелі м. Кременця, виконавши кантату Антона Вівальді «Gloria» зі супроводом Галицького камерного оркестру [23, с. 6-7].

У 2010 році жіночий хор під керуванням М. Іздепської-Новіцької вдруге було запрошено до Кременця на V Міжнародний молодіжний фестиваль духовного співу «Кременецькі хорові вечори «Ave Maria». У рамках програми фестивалю хор виступив із сольною програмою в с. Горинка Кременецького району та на заключному концерті в будинку культури м. Кременця. У заключному концерті прозвучала «Gloria» (частина з кантати «Domine Deus») Антоніо Вівальді у супроводі Галицького муніципального камерного оркестру [16, с. 9–10].

Важливою подією у творчому зростанні жіночого хору став виступ на Відкритому Європейському фестивалі-конкурсі духовної пісні «Я там, де є благословення», що відбувся 18–21 квітня 2012 року в м. Тернополі, де колектив отримав звання лауреата. Журі міжнародного фестивалю очолював професор Київського університету ім. Б. Грінченка, кандидат мистецтвознавства М. Юрченко. У виконанні хору прозвучали «Богородице Діво» Богдани Фільц, «Хваліте Господа з небес» (фрагмент з Літургії) Олександра Кошиця, хоровий концерт «Камо піду от лица твоего, Господи» Миколи Лисенка. На цьому та наступному фестивалі М. Іздепська-Новіцька входила до міжнародного складу журі. У наступні

роки хор брав участь в Гала-концертах фестивалю в якості гостя.

У 2014 р., у зв'язку із воєнними подіями в Україні, було проведено мистецьку акцію, у якій взяли участь колективи – переможці попередніх конкурсів, серед них і жіночий хор факультету. Ця подія набула значного резонансу у шанувальників хорового співу, патріотів України, оскільки транслювалася ТТБ із Театрального майдану м. Тернополя. Ввечері того ж дня у приміщенні академічного театру відбувся Гала-концерт і нагородження учасників. У цьому дійстві взяли участь хори із різних регіонів України [14].

Підводячи підсумки огляду, зазначимо, що популяризація кращих зразків духовної скарбниці хорового мистецтва є пріоритетним у формуванні репертуару жіночого хору, адже вони зміцнюють християнські традиції, сприяють духовному збагаченню студентської молоді. Хор є постійним учасником щорічних Шевченківських святкувань, інших мистецьких подій, які організовує факультет мистецтв та виховний відділ педагогічного університету, бере участь у зведених концертах у палаці культури «Березіль» ім. Леся Курбаса, на сценах обласної філармонії, драматичного театру. Жіночий хор під керівництвом М. Іздепської-Новіцької – учасник і переможець низки обласних та всеукраїнських фестивалів хорового мистецтва; його високий рівень культурно-мистецької діяльності відзначений Почесною Грамотою міського голови м. Тернополя, Грамотою Управління освіти та науки Тернопільської державної адміністрації.

Найважливішою функцією колективу залишається щорічна підготовка екзаменаційних творів з диригування хором для випускників, підготовка магістерських концертних програм, тому колектив залишається творчою навчальною лабораторією для початкуючих хорових диригентів.

Сформовані під орудою керівників хору Є. Гунька, Г. Олексин, В. Семчишина та М. Іздепської-Новіцької вокально-хорові навички, набутий широкий репертуарний список, досвід концертно-просвітницької діяльності та участі у всеукраїнських та міжнародних конкурсах дали підставу заявити про хор як про діяльну творчу мистецьку одиницю університету. Загалом, жіночий хор факультету мистецтв за період своєї діяльності зробив вагомий внесок як у підготовку майбутніх вчителів музичного мистецтва, так і в пропаганду хорової культури у соціокультурному просторі.

Список використаних джерел

1. Бойко Т. Якщо не співаємо, день видається нецікавим. Свобода. 2003. 28 січн. № 9 (1621). С. 4.
2. Бурбан М. І. Українські хори і диригенти: монографія. Дрогобич: Посвіт, 2006. 640 с.
3. Вербицька Т. Чотири голоси злилися воедино. Вільне життя. 1999. 5 червн. С. 4.
4. Видатні випускники ТНПУ. URL: <http://irp.te.ua/solov-yigaly-chy-ny-vokal-ne-trio/> ТНПУ ім. В. Гнатюка (дата звернення: 01.07.2018).
5. Гринчук І. До творчого 20-ліття квартет «Акорд» – гордість факультету мистецтв ТНПУ ім. В. Гнатюка – створив прекрасне свято пісні. Офіційний сайт ТНПУ ім. В. Гнатюка. 2017. URL: <http://tnpu.edu.ua/news/1341/> (дата звернення: 18.05.2018).
6. Губ'як В. Студія «Кобзарик» – продовжувач виконавських традицій Струсівської заслуженої капели бандуристів. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка та Національної музичної академії України ім. П. Чайковського. Серія: Мистецтвознавство. 1 (16). 2006. С. 95.
7. Гунько Є. Духовна музика у творчості чоловічого вокального квартету «Акорд». Духовна музика в контексті сучасного хорового виконавства: Матеріали міжнар. Наук.-практ. конф. (Тернопіль, 10 трав. 2008 р.). Тернопіль, 2008. С. 156-158.
8. Заморська Л. Співатиме «Акорд». 20 хвилин. 2008. 3 червн. С. 14.
9. Іздепська-Новіцька М. І. Конкурс солістів-вокалістів та хорових колективів «Соломія» у культурно-мистецькому житті Тернопільщини. Стратегії підвищення якості

- мистецької освіти в контексті змін сучасного соціокультурного простору: матеріали і тези I міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса 13–14 жовт. 2017 р. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2017. С. 22-26.
10. Ніколайчук Г. Браво, «Акорде!». Вільне життя. 2017. 2 червн. № 43 (15883). С. 5.
 11. Офіційна сторінка PR Production Katrin Basarab у фейсбуці. URL: <https://www.facebook.com/prkatrinbasarab/> (дата звернення 10.01.2018).
 12. Офіційна сторінка колективу «Тріода» у фейсбуці. URL: www.facebook.com/triodaband/ (дата звернення 10.01.2018).
 13. Приватний архів Гунька Є. І. Архів неупорядкований.
 14. Приватний архів Іздепської-Новіцької М. І. Архів неупорядкований.
 15. Приватний архів Місько Г. С. Архів неупорядкований.
 16. Програма V Міжнародного молодіжного фестивалю духовного співу «Кременецькі хорові вечори «Ave Maria» 15–16 травня 2010 р. Кременець, 2010 р. 16 с.
 17. Програма VI Всеукраїнського конкурсу солістів-вокалістів та хорових колективів «Соломія» на здобуття премії ім. Соломії Крушельницької. Тернопіль, 2007. 23 с.
 18. Програма заключного концерту переможців заключного концерту переможців міського огляду колективів художньої самодільності, присвяченого XXV-му з'їзду КПРС. Тернопіль: Обл. друк, 1981. 4 с.
 19. Програма заключного концерту переможців міського огляду колективів художньої самодільності, присвяченого 60-річчю ВЛКСМ // Власний архів Наталії Ігорівни Пронь. Архів неупорядкований.
 20. Програма заключного концерту переможців міського огляду колективів художньої самодільності, присвяченого XXVI-му з'їзду КРПС. Тернопіль: Обл. друк, 1983. 2 с.

21. Програма звітнього концерту жіночого хору 20 травня 2010 р. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2010. 4 с.
22. Програма звітнього концерту жіночого хору та студентів класу вокалу Марії Іздепської-Новіцької 2 червня 2011 р. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. 4 с.
23. Програма III Міжнародного молодіжного фестивалю духовної музики «Кременецькі хорові вечори «Ave Maria» 10–11 травня 2008 р. Кременець, 2008. 16 с.
24. Програма творчого вечора «Зберігаймо українську культуру», 1995.
25. Репертуар мішаного хору факультету ПВПК з додатковою спеціальністю «Музика» // Власний архів Наталії Ігорівни Пронь. Архів неупорядкований.
26. Родько О. Народження колективу-особистості. Свобода. 2003. 28 січн. № 8 (1620). С. 5.
27. Смоляк О. Богдан Іваноньків – хоровий диригент, педагог. Тернопіль: Видавництво ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2010. 90 с.
28. Смоляк О. От і перегорнуло ще один листок життєвої партитури вокальне тріо «Соловії Галичини». Тернопіль: «Горлиця», 2007. 21 с.
29. Творчий шлях. До 15-річчя кафедри вокально-хорових дисциплін. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. 36 с.
30. Тернопільський енциклопедичний словник // передмов. Г. Яворського. Т. 1: А-Й: Тернопіль: Збруч, 2004. 696 с.
31. Тернопільський енциклопедичний словник // редкол.: Г. Яворський та ін. Т. 4: А-Я (додатковий): Тернопіль: Збруч, 2009. 788 с.
32. Тернопільський енциклопедичний словник // редкол.: Г. Яворський та ін. Т. 3: Тернопіль: Видавничо-поліграфічний комбінат «Збруч», 2008. Т. 3. П-Я. 310 с.
33. Томчишин Ю. Наш «Акорд» підкорив столицю. Місто. 2011. 14 грудн. С. 6.

34. Тріода – Душа українського народу (2014). URL: <https://myzuka.club/Album/934083/Trioda-Dusha-Ukrainskogo-Narodu-2014> (дата звернення 10.01.2018).
35. У «Солов'їв Галичини» – ювілей. URL: <https://te.20minut.ua/Kult-podii/u-solovyiv-galichini-yuviley-65846.html> (дата звернення: 15.05.2018).
36. Цигилик О. Методика роботи Богдана Іваноньківа зі камерним хором інституту мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія: мистецтвознавство / [за ред. О. Смоляка]. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. № 2. 118 с.
37. Чарівний спів соловейків. URL <http://irp.te.ua/solov-yi-galy-chy-ny-vokal-ne-trio> (дата звернення: 21.06.2018)/
38. Чубата Д. Коли пісня виходить у люди. Вільне життя. 2014. 20 червн. № 49 (15577). С. 5.